

In via eruditionis

Tanulmányok a 70 éves Imre Mihály tiszteletére

In via eruditionis

Tanulmányok a 70 éves Imre Mihály tiszteletére

Szerkesztők

BITSKEY ISTVÁN

FAZAKAS GERGELY TAMÁS

LUFFY KATALIN

SZÁRAZ ORSOLYA

Debrececi Egyetemi Kiadó
Debrececi University Press
2016

A kötet megjelenését támogatta:
Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata
Tiszántúli Református Egyházkerület

A névmutató elkészítésében közreműködött:
Ivancsó Mária és Posta Anna

A borítón Szenci Molnár Albert fordításában megjelent
Az keresztyeni religiora es igaz hitre valo tanitas (Hanau, 1624) című kötet
címlapjának részletei láthatók.

ISBN 978-963-318-575-9

© Debreceni Egyetemi Kiadó Debrecen University Press,
beleértve az egyetemi hálózaton belüli elektronikus terjesztés jogát is

Kiadta a Debreceni Egyetemi Kiadó Debrecen University Press – www.dupress.hu

Felelős kiadó: Karácsony Gyöngyi
Tördelés, műszaki szerkesztés: M. Szabó Monika
Nyomta: Kapitális Kft.
Felelős vezető: Kapusi József

Tartalom

TABULA GRATULATORIA	15
SZERKESZTŐI ELŐSZÓ	17
NEOLATIN IRODALOM	
LÁZÁR ISTVÁN DÁVID A szerző (Antonio Averulino – Filarete) és a fordító (Antonio Bonfini) ajánlása a <i>De Architecturá</i> hoz	23
POSTA ANNA Eobanus Hessus <i>Psalterium</i> ának kísérőszövegei	30
KASZA PÉTER Megjegyzések Tranquillus Andronicus 1541-es törökellenes beszédéről	40
MÓRÉ TÜNDE A wittenbergi peregrinus diákok búcsúztatása Szikszai Fabricius Balázshoz és Mágocsy Andráshoz 1562-ből	50
P. VÁSÁRHELYI JUDIT Johann Piscator autográf verse Hódmezővásárhelyen	59
VOIGT VILMOS Epitheta Lutheri, Alvincii atque Pazmanii	64
RESTÁS ATTILA Két ismeretlen strassburgi nyomtatvány: Michael Joannes Moslehner magyar nyelvű verse (1633) és Joannes Kempius jogi disputációja (1632) (Pótlás az RMNy-hez, az RMK-hoz és az RMSz-hez)	74
SZÖRÉNYI LÁSZLÓ A Bécsi Egyetem magyar nemzetének, azaz a <i>natio Hungaricának</i> a 17. században tartott, Szent László tiszteletére elmondott beszédei	82
IFJ. BARTA JÁNOS Nyelvváltás a 18. század végi magyarországi mezőgazdasági irodalomban	90
FORDÍTÁS- ÉS HATÁSTÖRTÉNET	
BARTÓK ISTVÁN „...széthúzások pusztító viharában...” – Adalékok Sylvester János Újszövetség-fordításának bécsi kiadásához	101

BALÁZS MIHÁLY	
Szent vagy profán? Adalék Sebastian Castellio erdélyi recepciójához	106
GÁBOR CSILLA	
Szerző, fordító, patrónus – Zólyomi Boldizsár Gerhard-fordításának háttéréhez	115
LŐKÖS ISTVÁN	
A magyar reformáció recepciója egy közép-európai nyelvi régióban	122
TÜSKÉS GÁBOR	
A <i>Confessio peccatoris</i> kiadás- és fordítástörténetéhez	138
PENKE OLGA	
„Futó darabok” és a háromnyelvű <i>Henriás</i> – Kéziratos kivonatok Voltaire műveiből	149
KNAPP ÉVA	
Ágoston Péter Martin von Cochem fordításának utóéletéhez	160
VERSEK, ÉNEKEK ÉS IMÁDSÁGOK	
MADARÁSZ IMRE	
Egy középkori „dühös fiatal” vidám versei – Cecco Angiolieri és a toszkán komikus-realista költészet	175
FEKETE CSABA	
Huszár Gál imádságai	181
FAZEKAS SÁNDOR	
A 17. századi verses repertórium toposzrendszerének alapvonalai	192
H. HUBERT GABRIELLA	
<i>Keresztyéni énekek</i> , Debrecen, 1610	201
FEKETE KÁROLY	
Az <i>Öreg Graduál</i> teológiai tanulságai	211
HUBERT ILDIKÓ – SZELESTEI NAGY LÁSZLÓ	
Százlevelő rózsza	219
SZÁRAZ ORSOLYA	
Missziós énekeskönyv a 18. századi jezsuita népmissziókban	225
SZENCI MOLNÁR ALBERT	
ÖTVÖS PÉTER	
Szenci Molnár Albert német barátja, Martin Opitz Magyarországon	243
OLÁH RÓBERT	
Szenci Molnár Albert ajándék <i>Institutiója</i> Budai Péternek	252

BITSKEY ISTVÁN	
<i>Dictionarium quadrilingue</i> – Jegyzet a négy nyelvű Szenci-szótárról	260
DEBRECZENI ATTILA	
„Szenczi Molnár Albert’ keze”	271
A. MOLNÁR FERENC	
A Szenci Molnár Albert fordította negyvenkettedik zsoltár szövegének hagyományozódása 20. századi egyházi énekeskönyveinkben	279
PROTESTÁNS PRÉDIKÁTOROK MŰVELTSÉGE	
ŐZE SÁNDOR	
Gondolatok a könyvtárról – Antikrisztus-fogalom és a török kérdés a 16. század közepén a svájci és a magyar protestáns teológusoknál	295
OLÁH SZABOLCS	
Trópus a reformátori állametikában	304
ŐSZ SÁNDOR ELŐD	
Tordai Sándor András erdélyi református püspök két könyvéről	315
PÉNZES TIBORC SZABOLCS	
Egy lépés a Medgyesi kritikai kiadás felé – Lorántffy Zsuzsanna: <i>Moses es az prophetak</i>	325
LUFFY KATALIN	
Egy Medgyesi-vers nyomában	334
CSORBA DÁVID	
„Szemeimmel láttam” – Sajószentpéteri István kálvinista prédikátor látens forrásai	342
HEGYI ÁDÁM	
Miért csalódott Szőnyi Benjámín a fiziko-teológiában?	354
MONOK ISTVÁN	
Hatalom és könyvtárak a kora újkori Magyar Királyságban és Erdélyben	363
HISTORIA	
MOLNÁR DÁVID	
A történetírás ártatlanságáról Zsámboky János egyik emblémája kapcsán	373
PAPP JÚLIA	
A vitéz szigetvári nő(k) a 16–17. századi hazai irodalomban és történetírásban	384
MEDGYESY S. NORBERT	
Vir Coronae, Pater Patriae – Gróf Koháry (II.) István mecénatúrája és a színpadi történelemoktatás	394

S. SÁRDI MARGIT Ottlyk György önarcképe	399
MÁRTIROLÓGIA	
D. TÓTH JUDIT Az emlékezet retorikája – Nyssai Szent Gergely első homíliája a sebastéi negyven mártír magasztalására	409
TÓTH ZSOMBOR Persecutio decennalis: az evangélikus perspektíva lehetősége – Lányi György példája	423
SZŐKE ESZTER Lucretia története a 16–17. századi itáliai tragédiákban	438
FAZAKAS GERGELY TAMÁS Mártírium, vallási persecutio, az utolsó kenet és Bethlen Kata	446
19–20. SZÁZADI IRODALOM	
RATZKY RITA Petőfi kötet szerkesztési elvei a <i>Versek (1844–1845)</i> című kötetében	465
HAJNÁDY ZOLTÁN Szó és kép viszonya Lev Tolsztoj poétikájában	472
AMEDEO DI FRANCESCO Gondolatok Dsida Jenő <i>Krisztus</i> című verséről	483
BERTHA ZOLTÁN Reformációtudat és nemzeti irodalmi szellem (Czine Mihály magyarságszemlélete tükrében)	489
IMRE LÁSZLÓ A profán és a szakrális viszonya és funkciója Jókai Anna <i>Jákob lajtorjája</i> című regényében	499
GYŐRI L. JÁNOS Heinz Schlaffer német irodalomtörténetének tanulságai (Megkésett recenzió egy fontos kiadványról)	507
NÉVMUTATÓ	515